

מחשבות טובות

גיליון 26 פרשת בהר בחוקותי תשפו

תובנות ומחשבות לצמיחה והתפתחות אישית מתוך פרשת השבוע

א.

זהירות: אדם לפניך!

בגמ' (יבמות סב:) אמרו, שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, והיה העולם שמם, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום, ושנאה לרבי מאיר ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע, והם [הם] העמידו תורה באותה שעה. תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת. אמר רב חמא בר אבא, ואיתימא ר' חייא בר אבין: וכולם מתו מיתה רעה, מאי היא אמר רב נחמן אסכרה.

מה הסיפור של "ישיבת רבי עקיבא"?

כולם מדברים על מה ולמה נענשו בעונש מיתה על "שלא נהגו כבוד זה בזה", ממתי נענשים בעונש מוות על חוסר כבוד לזולת. והן אמת שצריך להבין באמת שמצד אחד כתוב שמתו על שלא נהגו כבוד זה בזה, ומצד שני כתוב שמתו באסכרה שמבואר בגמ' בברכות (ח.) שהיא המיתה הקשה מכל המיתות, ועוד נאמר בגמ' שהיא עונשה של לשון הרע... ומזה שנענשו בכזו מיתה... נראה שעבירתם לא היתה רק שלא נהגו כבוד זה בזה... אלא משהו הרבה יותר...

אבל הנקודה שיותר כואבת לי... ונמחיש זאת לתקופתנו... תאר לך שהיום... ב 2026... באחת הישיבות בארץ... היו מתים 24,000 תלמידים... וכל המתים היו מאותה ישיבה (תלמידיה ובוגריה)... מה היו אומרים?? ודאי היו אומרים... שיש איזה בעיה בישיבה הזו... הבעיה בישיבה... כי אם זה רק היה חיסרון במידות... איך יתכן שרק בישיבה של רבי עקיבא היו תלמידים חסרי מידות שלא נהגו כבוד זה בזה... וגם לומר ש 24,000 תלמידים היו חסרי מידות... נשמע לא הגיוני... ועוד תלמידי רבי עקיבא... איך יתכן...

וראיתי באחד הספרים שנשאל אחד הרבנים איך רבי עקיבא לא הוכיחם לחזור בתשובה... וענה שרבי לא ידע מזה... ולי קשה מאד לומר כן... איך יתכן שיש הנהגות שליליות שנוהגים בהם 24,000!!!!!! תחשבו על המספר הזה הוא מטורף!!! (במחילה ממי שלא אוהב את הביטוי... אבל אם כבר אומרים אותו... כאן באמת זה מטורף...) איך יתכן ש 24,000 תלמידי רבי עקיבא יש להם מידות שליליות (עד כדי כך שצריכים להמית אותם משום כך...) ורבי עקיבא לא יודע מזה!?

וע"כ נראה שזה בכלל לא היה ענין של חוסר מידות... אדרבה... היה כאן איזו שיטה... ודרך... שלכן הם לא נהגו כבוד זה בזה... ואם בישיבה הזו... היה איזו שיטה ודרך... כנראה זה הגיע מראש הישיבה... רבי עקיבא... אבל זה קשה מאד... איך אפשר לומר על התנא הגדול רבי עקיבא שהנהיג בישיבתו דרך ושיטה לא לנהוג כבוד אחד בשני... ודאי שאי אפשר לומר כן!!! ובכלל איזו מן שיטה זו "לא לנהוג כבוד אחד בשני"??? מה... זו שיטת סדום?? שהיה להם "שיטות" איך להרע ולהתעלל בזולת?? ברור שלא!!! אז מה הולך כאן... מצד אחד נראה שזה לא היה סתם ענין של חוסר מידות... כי אם כן למה מתו דוקא מישיבת רבי עקיבא... וע"כ שהיה בזה שיטה ודרך לצורת ההנהגות הזו... ומצד שני... מה ההיגיון וההסבר בזה ואיך אפשר לומר כן... וכל זה צריך עיון גדול...

האם יתכן למות "לפני הזמן"?

וכדי להתחיל לבאר נקדים את דברי האור החיים הקדוש... שאומר שאדם בכח הבחירה שניתן לו... יכול להמית אדם שלא נתחייב מיתה... דהיינו אם אדם קם על חבירו והורגו... אין הפירוש שאותו אדם היה חייב מיתה וההורג היה רק השליח... אלא שיתכן שאותו אדם כלל לא היה חייב מיתה... אבל בכח האדם הבוחר להרוג אדם שלא נתחייב מיתה... משא"כ בעלי חיים אינם יכולים להרוג אלא אדם שנגזר עליו למות... עי' בדבריו על השלכת יוסף לבור ע"י אחיו... וידוע שיש חולקים על האור החיים...

אם פגעת במישהו, אני צריך לפייס אותו?

המשנה בסוף יומא אומרת "את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, עבירות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו. אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל, לפני מי אתם מיטהרין, מי מטהר אתכם, אביכם שבשמים, שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם ואומר מקוה ישראל ה', מה מקוה מטהר את הטמאים, אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל." ויש נידון מה כוונת רבי עקיבא, האם בא להוסיף או לחלוק על דברי רבי אלעזר בן עזריה שהובאו קודם...

ובערוך לנר (נדה ע'): כתב שנחלקו במי שחטא בין אדם לחבירו, ושב בתשובה רק על החלק שבין אדם למקום, שהרי בכל חטא שבין אדם לחבירו יש גם עבירה בין אדם למקום שעבר על דברי השם שציווה לא לצער חבירו, ומי שחטא לחבירו ולא פייס אותו ורק חזר בתשובה לפני ה', בזה נחלקו האם מה ששב בתשובה לפני ה' מועיל לו החלק שבין אדם למקום, או שכל זמן שלא פייס לחבירו לא נמחל לו כלום, אבל מביא שם הערוך לנר שיש **שיטה שלישית** שהיא שיטת עלי הכהן שסבר שלא רק שנמחל לו החלק שבין אדם למקום, אלא גם על החלק שבין אדם לחבירו הקב"ה לא מקפיד, כי עבירות שבין אדם לחבירו ניתן לתובעם בבי"ד ושם גידונים עליהם, ולכן ברגע ששב לפני ה' על החלק שבין אדם למקום, נמחל לו העוון לגמרי, עי"ש בדבריו.

ולאחר כל ההקדמות האלו, נראה לומר כך, שבעצם יש לדון ולהתבונן בכל עבירה שבין אדם לחבירו... כשאדם חטא לחבירו וציערו... במקרה שאין כאן טענה ממונית שניתנת להיתבע בבי"ד אלא רק צער שציערו... האם החוטא צריך "לפייס" את המצטער או לא... שהרי אם נגיד שלא כמו האור החיים הקדוש... אלא שבכל פעם שאדם "בחר" לצער את חבירו... בעצם... כבר נגזר על אותו אדם לקבל את הצער הזה... והצער הזה היה קורה לו בכל מקרה, אם לא על ידי אותו אחד, היה קורה לו ע"י מישהו אחר... נמצא... שבעצם לא החוטא עשה לו את הדבר הזה... כי זה היה אמור לקרות לו בכל מקרה... אז באיזו זכות הוא רוצה שאפייס אותו... הוא בכל מקרה היה אמור לקבל את זה... ונכון שזה שהמצער "בחר" לצער את חבירו הוא לא בסדר... אבל זה ענין בין אדם למקום למה בחר ברע... ולא ענין של המצטער שבכל מקרה היה אמור לקבל צער זה...

שיטת רבי עקיבא ב"בין אדם לחבירו"

ונראה שבזה נחלקו רבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא (ובערוך לנר פירש מחלוקתם שונה), שרבי אלעזר בן עזריה למד כמו האור החיים הקדוש... שיתכן שלא נגזר על האדם הזה שום צער... אלא שאדם בכח הבחירה שלו יכול לצער את השני אפילו שלא נגזר עליו... נמצא אם כן... שרק בגלל שבחר לצער אותו קיבל את הצער הזה... וממילא ברור שיש לו זכות טענה עליו... למה ציערת אותי... ולכן יום הכיפורים אינו מכפר עד שירצה את חבריו... אבל רבי עקיבא למד לא כמו האור החיים הקדוש... שאין כזה מושג "בין אדם לחבירו"... כלומר באופן שאין כאן תביעה ממונית שניתנת להיתבע בבי"ד... אין כזה דבר "בין אדם לחבירו"... כי הצער הזה היה אמור להגיע אליו בכל מקרה... ומה שבחר לצער אותו... זה ענין בין אדם למקום למה בחר להרשיע... ולכן אומר רבי עקיבא שגם בעבירות שבין אדם לחבירו... אם חזר בתשובה לפני ה', יום הכיפורים מכפר... כי אין כאן עבירה שבין אדם לחבירו אלא רק עבירה שבין אדם למקום (וזה כמו השיטה השלישית שהביא הערוך לנר)...

נמצינו למדים לפי זה... שנחלקו רבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא בנידון האור החיים הקדוש... האם יש כזה דבר "בין אדם לחבירו" או לא... כלומר האם כשאדם חוטא לחבירו... נחשב ש"הוא" עשה לו דבר זה... ע"י בחירתו... או שדבר זה נגזר עליו בלי קשר... והוא היה רק השליח להביא לו את זה... אבל זה לא ש"הוא" עשה לו את זה... והנ"מ הוא האם יש לו "זכות לתבוע פיוס" שיפייס אותו או לא... שאם נאמר ש"הוא" חטא לו... ודאי חייב לפייס אותו... אבל אם לא "הוא" עשה לו... אלא היה אמור לקבל את זה בכל מקרה... אז לא צריך לפייס אותו... וזה שהוא מצטער... שיתמודד... כמו שהבאנו לעיל... שבשביל לכעוס ולהיות בתרעומת על השני... צריך זכות תורנית... ואם לפי התורה... זה לא הוא עשה לך... אז אם אתה כועס עליו... בעיה שלך... ולא נשאר לחוטא כי אם לחזור בתשובה בין אדם למקום על שבחר להרשיע ולצער חבירו...

כל התורה על רגל אחת...

ונראה שזה לא היה חידוש של רבי עקיבא לומר שאין כזה דבר "בין אדם לחבירו"... שכן מבואר כבר בסיפור של הגוי שבא לפני הלל ואמר לו גיירני על מנת שתלמדני את כל התורה כשאני עומד על רגל אחת... אמר לו מה ששנוי עליך אל תעשה לחברך זהו כל התורה, וכל השאר זה פירוש הכלל הזה... ופירש רש"י ש"חברך" הכוונה לקב"ה כמו שכתוב "רעך ורע אביך אל תעזוב" ש"רעך" הכוונה לקב"ה, וכמו שאתה שונא שעוברים על דברייך, כך אל תעשה את זה לחברך כלומר לקב"ה, אל תעבור על דבריו... וזהו כלל התורה, וכל השאר זה פירושים להבין מה הוא שונא ומה אוהב...

ושואלים... שלכאורה הכלל של מה ששנוי עליך אל תעשה לחברך זהו "ואהבת לרעך כמוך"... אז למה אמר לו את הכלל בצורה השלילית שלו שמה ששנוי עליך אל תעשה לחברך ולא אמר לו בצורה החיובית מה שאתה אוהב לעצמך תעשה לחברך... ועוד למה לא נקט לשון התורה ואהבת לרעך כמוך...

ונראה שגם בבית מדרש של הלל למדו כמו רבי עקיבא ודלא כהאור החיים הקדוש, אלא שמה שקורה לאדם, אמור לקרות לו בכל מקרה... וכשאדם עושה לשני משהו... הוא רק השליח לעשות לו דבר שהיה אמור לקבל בלי קשר אליו... אבל כאן יש תוספת חידוש, שלא רק במה שאדם עושה לשני... בעצם כאילו לא עושה כלום... כי זה כבר נגזר עליו שיקרה לו כך בלי קשר לעושה... אלא אף בין אדם לעצמו... גם כשאדם עושה משהו... בעצם אותו דבר כבר היה אמור לקרות... רק אותו אדם הוא רק שליח להוציא אותו דבר לפועל... ואם הוא לא היה מוציאו לפועל... שליח אחר היה מוציא אותו לפועל... ונמצא שבעצם כל פעולה שאדם עושה... בעצם אינו עושה כלום... הוא סך הכל צינור ושליח להוציא את רצון וגזירת ה' בעולם... וא"כ כמו שאם אדם חטא לשני, אין לנחטא זכות תביעת פיוס מהחוטא... כי הוא בכל מקרה היה אמור לקבל את זה... ומה שהחוטא "בחר" להיות השליח... זה בין אדם למקום... אותו דבר גם לצד החיובי... שאין סיבה לכבד אדם על מעשה טוב שעשה... כי בעצם לא עשה כלום... וזה היה אמור לקרות בכל מקרה...

אבל לכאורה בתורה כתוב לא כך... כתוב ואהבת לרעך כמוך... שלכאורה נאמר בזה לאהוב את השני כמו שאני אוהב את עצמי ומכלל זה לכבדו כמו שאני רוצה שיכבדו אותי... זאת אומרת שכן יש מקום לכבד אחד את השני... ונראה שלכן הם למדו ש"ואהבת לרעך כמוך"... בכלל לא נאמר על חברך כפשוטו... אלא על הקב"ה... (זה הפירוש הראשון שרש"י הביא על הגמ' של מה ששנוי עליך אל תעשה לחברך, ואח"כ הביא "עוד" פירוש ש"חברך" הכוונה חברך ממש, ואפילו שלכאורה לנו היה נראה שהפשטות של הכתוב "רעך" הכוונה לרעך ממש, רש"י מביא את זה רק כפירוש שני) כי באמת כלפי "רעך" ממש אין מקום לכבוד... כי כל מה שעשה היה אמור לקרות בכל מקרה והוא רק צינור להוציא הדברים לפועל...

וכיון שואהבת ל"רעך" כמוך הכוונה לקב"ה לא שייך לומר זאת בצורה חיובית, שצריך לאהוב את השם כמו שאני אוהב את עצמי... כי האהבה להשם היא הרבה יותר מאשר אהבה לעצמי... שצריך לאהבו אפילו עד כדי מסירות נפש ממש ואילו אדם כלפי עצמו לא מוסר את נפשו למיתה מרוב אהבה לעצמו... וכיון שלא ניתן לומר זאת בצורה חיובית... לכן אמרו שמה שנאמר ב"ואהבת לרעך כמוך" זה בצורה שלילית... שכמו שאתה לא אוהב שעוברים על רצונך... אותו דבר אל תעשה את זה לרעך היינו הקב"ה... אל תעבור על דבריו... ולכן גם לא אמר לו הלל את לשון הפסוק... כי הפסוק הוא לא כפשוטו ואהבת לרעך כמוך... אלא הולך על הקב"ה והכוונה בזה שמה ששנוי עליך אל תעשה לקב"ה...

הוא לא עשה כלום כי זה היה קורה גם בלעדיו...

והנה לאחר כל אריכות הדברים... כשאנו באים להתבונן מה היה אצל תלמידי רבי עקיבא... שלא נהגו כבוד זה בזה... ברור שזה לא היה ענין של חוסר מידות... שלא יתכן שכל תלמידי רבי עקיבא היו נגועים במידותיהם... וגם לא יתכן שבישיבות אחרות לא היו מנוגעי מידות... אך לפי מה שנתבאר... אכן זה לא היה פגם של מידות... אלא דרך ושיטה... שאין שום סיבה לכבד אחד את השני... כי באמת אף אחד לא עושה כלום... אז על מה נכבד אותו...

אבל אם כך... למה נענשו... הרי זו האמת שנלמדה עד אז בבתי המדרש... אבל נראה שמה שכתוב שמתו בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה... לא הכוונה שרק זה היה חטאם... אלא שזה היה השורש... כלומר... תלמידי רבי עקיבא... לקחו את המושג הזה שאין כזה דבר בין אדם לחבירו... שלא צריך לכבד אחד את השני... הם לקחו את זה קיצוני ולא רק שלא כיבדו אחד את השני אלא גם זלזלו, פגעו ודיברו אחד על השני... ובזה הם סילפו את הבנת ההנהגה של בין אדם לחבירו... נכון שאין כזה דבר בין אדם לחבירו... שהפוגע בשני... אין לנפגע זכות תביעת פיוס... כי זה בין אדם למקום... אבל מ"מ זה בין אדם למקום... ונכון שלא צריך לכבד אחד את השני... אבל לזלזל ולפגוע בו??? חס ושלום!!! זה ממש בין אדם למקום!!! זה בדיוק הפוך ממה שאמר הלל לגוי מה ששנוי עליך אל תעשה לחברך... ומי שמתנהג כתלמידי רבי עקיבא... הרי זה מעיד שמה שלא מכבד אחד את השני... זה לא בגלל שאין סיבה לכבד כי הוא לא עשה כלום... אלא זה חוסר כבוד שמגיע מזלזול והתנשאות אסורה...

ומה שכתוב שלא נהגו כבוד זה לזה... זה היה השורש לכך שגם זלזלו ופגעו אחד בשני... כי הם לקחו את השיטה שלא צריך לנהוג כבוד זה לזה בצורה קיצונית ואסורה עד כדי לפגוע ולזלזל בשני... והרי זה כמו שכתוב שבית שני נחרב בעוון שנאת חנם ומסביר הח"ח שהכוונה ללשון הרע שיוצאת מתוך השנאת חנם, שאם לא כן, לא היו נענשים כ"כ הרבה על עוון שנאת חנם... וה"ה כאן, שמה שכתוב "שלא נהגו כבוד זה בזה"... זה רק השורש... שבעקבות ההנהגה הזו שהיתה להם שלא צריך לנהוג כבוד זה בזה... בסוף הגיעו לידי לשון הרע ופגיעה אחד בשני... ולכן נענשו בעונש של לשון הרע...

וכשמתו כל תלמידי רבי עקיבא... היה העולם שמם שנשתכחה התורה... וצריך להבין... מה הכוונה שנשתכחה התורה... הרי היו עוד תלמידי חכמים באותו זמן שלא היו מתלמידי רבי עקיבא... ואלו שמתו, לא "נשתכחה" מהם התורה, הם פשוט מתו... ואלו שחיו... ודאי שלא נשתכח מהם התורה הידועה להם... אבל נראה שהכוונה ב"נשתכחה התורה" שזה לא היה רק תוצאה אוטומטית, שברגע שכל תלמידי רבי עקיבא מתו, ממילא נשתכחה תורתם... אלא זה היה מכוון מלמעלה... הקב"ה הראה בזה שרוצה שהתורה הזאת כלומר הדרך הזה שנהגו עד עכשיו שלא "צריך" לנהוג כבוד זה בזה... הדרך הזו תשתכח מן העולם...

מה השתנה מלג' בעומר?

ואכן... ודאי שאחרי שמתו כל תלמידיו... ודאי שרבי עקיבא ישב לחשבון נפש... על מה ולמה מתו כל תלמידיו... וכשהבין על מה ולמה... ישב להתבונן שוב על השיטה והדרך אחרי שהבין שה' רוצה כאן משהו... ואז הגיע רבי עקיבא וחידש את "החידוש של החיים... הגיע רבי עקיבא וחידש את המאמר הידוע בשמו "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה"...

עד אותו זמן למדו שאין כזה דבר "בין אדם לחבירו"... ובעצם... אפילו אין כזה דבר בין אדם לעצמו... הכל זה גזירת עליון... וכל המציאות הינה רק ביטוי ודרך להוציא את גזירות והדברים שהקב"ה רוצה להטביע בעולמו... ולכן ואהבת "לרעך" כמוך... לא הולך על רעך הגשמי... אלא על רעך שבשמים... כל זה היה עד לג' בעומר... אבל כעת הגיע רבי עקיבא וחידש ש"ואהבת לרעך כמוך"... הכוונה רעך כפשוטו... חברך הגשמי והפיזי... כלומר רבי עקיבא חידש... שנכון שהכל בגזירת עליון... אבל לאחר שהקב"ה הביא את האדם לעולם ונתן לו את כח הבחירה... כשאדם בוחר הרי הוא בעצמו עושה בכח הבחירה שלו... ולכן גם יכול לעשות כנגד הגזירה של הקב"ה כדברי האור החיים... ולכן יכול גם להרוג אדם שלא נגזר עליו למות או לעשות דברים אסורים אחרים שודאי לא נגזרו...

וכשמתו תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה מתוך "שיטה"... שאין צורך לנהוג כבוד בשני מפני שהוא באמת לא עשה כלום... היה העולם שמם... שנשתכחה התורה... כי הובן שהדרך שבה למדו את ואהבת לרעך כמוך שזה הולך על הקב"ה וכוונת הפסוק לומר מה ששנוי עליך אל תעשה לחברך כדברי הלל לגוי המתגייר שזהו כלל כל התורה והשאר רק פירושו... וכשנשמט הכלל העיקרי והבסיס של התורה... שהתורה היא החיות של העולם... וכשנשמט הבסיס של התורה... היה העולם שמם... שנשתכחה התורה... עד שבא רבי עקיבא לרבותינו שבדרום וחידש להם שואהבת לרעך כמוך הכוונה כפשוטו לרעך הפיזי...

וצריך להבין את עוצמת החידוש שבזה... עד אז היו חיים בהבנה שהכל זה הקב"ה ואין כלום... אין מציאות אחרת... עד שהגיע רבי עקיבא וחידש שנכון שאין עוד מלבדו... והאדם בעצמו הוא צלם אלוקים... בכל זאת הקב"ה רוצה שנאהב את השני מצד עצם מציאותו ולא מצד הצלם אלוקים שבו... כלומר שלמרות שבאמת הפנימית אין עוד מלבדו וכל המציאות היא ביטוי של רצון ה' וגזירותיו, בכל זאת ביחס ל"רעך" תתייחס אליו ותתנהג מולו כאילו הוא מציאות "עצמית" וקיימת... ואם פגעת בו... אתה צריך לפייס אותו כי יש כאן "בן אדם" מולך... ופגיעה בחבר זה לא רק חטא של בין אדם למקום אלא חטא שבין אדם לחבירו...

"עד שבא רבי עקיבא" - מאיפה הוא בא?

ומצינו בהרבה מקומות בחז"ל שאמרו את הלשון "**עד שבא רבי עקיבא** ולימד" ויש להבין "מהיכן הוא בא"... ובחיד"א ביאר שהכוונה עד בא וירד מהפרד"ס... אבל נראה שכל המקומות שכתוב "עד שבא"... הכוונה למה שכתוב אצלינו בסיפור על מות תלמידי רבי עקיבא שהיה העולם שמם "**עד שבא רבי עקיבא לרבותינו שבדרום**"... כלומר כשרבי עקיבא הגיע לרבותינו שבדרום וחידש להם את החידוש של ואהבת לרעך כמוך... שזהו "כלל גדול" בתורה... ומה הכוונה כלל גדול... מבואר בגמ' במסכת שבת שכלל גדול אין הכוונה לכלל שיש תחתיו פרטים... כי זה כלל רגיל... אבל כלל "גדול" הכוונה לכלל שיש תחתיו **כללים** אחרים (אבות ותולדות)... ולכן אחרי שרבי עקיבא חידש שיש כזו מציאות של "אדם"... שלא מסתכלים עליו רק כ"צלם אלוקים"... אלא הקב"ה רוצה שנסתכל כאילו יש כאן "אדם"... מציאות פשוטה וקיימת... אחרי שהגענו לחידוש הזה... מתוך הכלל המחודש הזה יוצאים כללים רבים...

למשל... עד שבא רבי עקיבא וחידש שחייך קודמים לחיי חברך... כי לפני זה... אין כזו מציאות של אדם אלא רק צלם אלוקים וגזירות של הקב"ה... וגם אני וגם חברי שנינו בדיוק אותו דבר... שנינו ביטוי של רצון ה' בעולם ולמה אני עדיף על חברי... אבל לאחר החידוש של רבי עקיבא שכלפי ההנהגה למעשה בין אדם לחבירו מסתכלים כאילו יש כאן מציאות אדם... ולכן ואהבת לרעך כמוך זה כפשוטו... לאהוב "כמוני"... אבל בשביל שיהיה "כמוני" צריך קודם שיהיה את ה"כמוני" ולכן חייך קודמים לחיי חברך שנאמר "וחי אחיך עמוך"... הוא צריך לחיות "עימי", קודם שיהיה עימי ואז הוא יחיה עימי, ולכן חייך קודמים לחיי חברך... וכל זה לאחר שהתחדש שמסתכלים כאילו יש כאן מציאות אנושית קיימת...

סוף דבר... סיימנו השבוע את האבלות על תלמידי רבי עקיבא... השאלה איך סיימנו... אם נשארנו אותו דבר... אותה הסתכלות... אז מה עשינו... בשביל מה התאבלנו... חובה עלינו לקחת משהו... אפילו קטן... כדי שיגיעינו לא תהא לריק... ואם לקחת... אז לקחת את המסר המרכזי... דע לך... "**אדם לפניך**"!!! לא מכונה... ואפילו לא (רק) צלם אלוקים... זה נכון שכל אדם הוא צלם אלוקים... אבל הקב"ה רוצה שבהתייחסות... בהנהגה למעשה... נתנהג ונכבד אותו כמציאות פשוטה בלי להתפלסף עליו... שזה לא בדיוק הוא עשה... זה היה צריך לקרות גם בלעדיו... לא... לא... יש כאן אדם לפניך... שהקב"ה נתן לו כח בחירה... והוא בחר לעשות... והרי זה כאילו הוא עשה... ועליך לכבדו וק"ו שלא לפגוע בו... אבל בשביל לאהוב את השני... צריך שיהיה קודם "כמוך"... קודם אני צריך להכיר בערכי ומעלותיי... ואחר כך אוכל לאהוב את השני "כמוני"...

שבת שלום - אוריאל שורצברט